

SAKSFREMLEGG TIL UTKAST HØRINGSUTTALELSE OM JERNBANEDIREKTORATETS UTREDNINGER

Forslag til vedtak:

Interessepolitisk utvalg i Osloregionen IPR gir høringssvar i samsvar med forslag til uttalelse.

SAKSFREMSTILLING

Formålet med denne saken er gi innspill til Jernbanedirektoratets utredninger om Jernbane mot 2050; Kollektivstudie for Østlandet, fjerntogstrategi og godsstrategi. Utredningene ble publisert på Jernbanedirektoratets nettside den 9. april og er sendt på høring med svarfrist 15. juni. Interessepolitisk utvalg vil i ekstraordinært møte den 15. juni behandle utkast til høringssvar. Forslag til høringsuttalelse ligger ved som eget notat.

1. Bakgrunn

Osloregionen IPR har gjennom innspill over mange år løftet fram behovet for satsing på jernbane på Østlandet og grensekryssende jernbane. Jernbanen, med både InterCity og grenbanene, er ryggraden i transportsystemet. Dette har senest vært et sentralt tema i innspill til NTP 2025-2036, våren 2024. Jernbane er også vedtatt av Representantskapet i Osloregionen som en politisk prioritert sak i 2025 og 2026.

1.1. Supplerende tildelingsbrev om jernbaneutredninger, juni 2024

Det vises til [supplerende tildelingsbrev \(av 25. juni 2024\)](#) om å gjennomføre tre utredninger av jernbanetilbudet mot 2050; for fjerntog, gods og kollektivtilbudet på Østlandet.

I brev datert 25.06.2024 ga Samferdselsdepartementet et supplerende tildelingsbrev med oppdrag til Jernbanedirektoratet om å gjennomføre tre utredninger av jernbanetilbudet mot 2050; for fjerntog, gods og kollektivtilbudet på Østlandet. Frist for å leveranse var 1. april 2026.

Brevet gir en beskrivelse av oppdraget med rammer for utredningene, samt mer detaljert beskrivelse for hvert tema om formål, innhold og hvem som skal involveres. Fylkeskommuner og Oslo kommuner er nevnt under avsnitt om involvering for kollektivstudien. Her er det også sagt følgende: «*Det bør også legges opp til dialog med berørte kommuner.*» Berørte fylkeskommuner og Oslo kommune er også nevnt under tema fjerntogstrategi. Følgende er hentet fra *Bakgrunn for oppdraget*:

«Utredningene skal leveres som tre separate utredninger, men de må ses i sammenheng. Utredningene skal vurdere og konkretisere mulig tilbudsutvikling for tog innenfor de aktuelle markedene for hhv. lange reiser, transport av gods og varer og for togtilbudet som en del av kollektivsystemet på Østlandet frem mot 2050. Utredningene skal gi et oppdatert og relevant kunnskapsgrunnlag for den videre utviklingen av jernbanestrategien i neste rullering av NTP.»

Følgende er beskrevet som formål for de ulike utredningene:

Fjerntogstrategi, togets rolle for de lange reisene (inkludert ytre IC): Det overordnede formålet med studien er å: vurdere hvilken rolle toget, relativt til andre transportformer på de relevante strekningene, bør spille for å dekke transportbehovene i et 2050-perspektiv i lys av utfordringsbildet beskrevet i Nasjonal transportplan 2025–2036, herunder hvilken virkemiddelbruk som bør benyttes for å tilrettelegge for en slik tilbudsutvikling.

Godsutredning - tilrettelegging for transport av gods og varer: Det overordnede formålet med utredningen er: På bakgrunn av utfordringsbildet beskrevet i Nasjonal transportplan 2025–2036, skal utredningen gi et beslutningsgrunnlag for hva som skal være jernbanenes rolle i godstransport i et 2050-perspektiv, hvilken tilrettelegging det eventuelt vil være behov for, og på hvilke strekninger. Arbeidet må sees i sammenheng med fjerntogstudien for vurderinger av utnyttelse av begrenset kapasitet på jernbanenettet, og oppdrag om utredning av klimagassutslipp fra godstransport gitt til transportvirksomhetene fra SD, NFD og KLD, herunder forventet utvikling i de andre transportformene.

Kollektivstudie for Østlandet: Nasjonal transportplan 2025–2036 pekte på at det er behov for en kollektivstudie for å se langsiktig utvikling av togtilbud, takstsamarbeid og digital infrastruktur i sammenheng på tvers av jernbanen og de fylkeskommunale kollektivtilbudene i hele regionen. Dette omfatter lokal- og regionaltogtilbudet i InterCity-triangelet mellom Tønsberg, Hamar og Fredrikstad og på grenbanene (Spikkestadbanen, Kongsvingerbanen, Gjøvikbanen, Hovedbanen nord og Sørlandsbanen til Kongsberg). Hensikten er å sikre en helhetlig utvikling av kollektivtilbud og bruk av virkemidler, som felles takster og billetteringsløsninger, knutepunktutvikling og taktede ruteplaner.

1.2. Osloregionen deltakelse i Jernbanedirektoratets utredninger

Det igangsatte utredningsarbeidet er av stor interesse for Osloregionen IPR og medlemskommunene. Fylkeskommunene og Oslo kommune har deltatt i arbeidsgrupper og/eller referansegrupper, men enkeltkommuner eller andre interkommunale politiske råd har ikke vært involvert.

Styret i Osloregionen etterlyste i mai 2025 bedre involvering av berørte kommuner i utredningsarbeidet. På bakgrunn av styrets vedtak ble det sendt et eget brev til Jernbanedirektoratet, der man ba om å bli bedre involvert i utredningsarbeidet. Det har vært gjennomført informasjonsmøter mellom sekretariatet i Osloregionen og Jernbanedirektoratet om utredningsarbeidet. I samarbeid med Jernbanedirektoratet ble det gjennomført et webinar i juni 2025 med status for utredningsarbeidet og seminar den 8. april 2026 da utredningene var ferdigstilt. På seminaret den 8. april deltok representanter fra Osloregionens administrative grupper.

2. Utkast til hørings svar - administrativ behandling

I etterkant av jernbaneseminar 8. april og publisering av jernbaneutredninger inviterte sekretariatet i Osloregionen medlemmene til å gi innspill til Osloregionens hørings svar, med svar frist 29. mai. Invitasjon ble sendt representanter i Osloregionens administrative grupper. Det er mottatt innspill fra 6 delregioner (IPR) og 3 enkeltkommuner. Utkast til hørings svar er behandlet i administrativ NTP-gruppe 2. juni. Forslag til høringsuttalelse er bearbeidet videre etter møtet 2. juni, og legges frem for behandling i interessepolitisk utvalg 15. juni, se vedlagte notat.